

Groenvoorstel Julianabrug

**Verzoek deze mee te nemen als input
voor Groeninrichting Julianabrug.**

2 september 2019

Waarom een groenvoorstel

De gemeenteraad heeft voor de zomer gekozen voor een voorstel waarbij het verzoek vanuit betrokkenen, experts en KSV in zekere mate is gehonoreerd om een beperkte ecologische verbinding te verwezenlijken op de nieuwe Julianabrug.

Omdat een ecologisch en duurzaam groenbeleid in Katwijk nog in de kinderschoenen staat willen we er alles aan doen dat op deze belangrijke plek het groen van het juiste kwalitatieve niveau is.

Vandaar hier een vrij concreet voorstel.

Julianabrug maximale ecologische verbinding

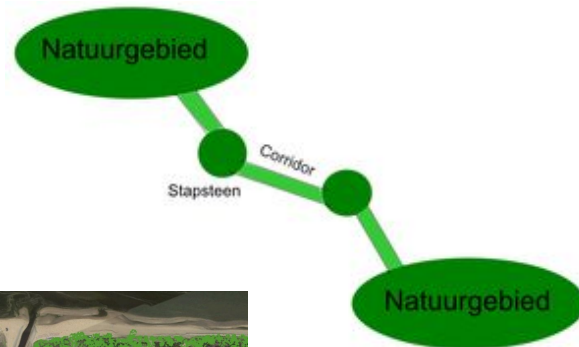
Een **ecologische verbindingszone** is een verbinding tussen natuurzones die deel uitmaken van de ecologische hoofdstructuur.

Ecologische verbindingszones worden aangelegd om het migreren van dieren en planten tussen natuurgebieden mogelijk te maken.

Doordat ecologische verbindingszones leefgemeenschappen met elkaar verbinden, dragen ze bij tot een groter draagvlak voor het voortbestaan van een soort.

De minimale afmeting voor een corridor bedraagt 4 a 5 meter in de breedte.

Doel moet zijn om het maximale effect te bereiken als het gaat om ecologische verbindingen.

Waar gaat het fout in Katwijk

Aangezien er binnen de gemeente Katwijk (helaas) verschillende voorbeelden zijn te noemen van lijnvormige graslandbegroeiingen die weinig natuurwaarde hebben, volgen hier enkele uitgangspunten die gehanteerd kunnen worden bij de inrichting van de groenstrook op de brug.

Geen voedselrijke grond!

Het gaat in Katwijk fout met het idee dat men voedselrijke grond moet aanbrengen, waarin men bijvoorbeeld Engels raaigras of Veldbeemdgras inzaait. Wanneer deze graslandvegetaties zich ontwikkelen en vaak gemaaid worden, ontstaat een dichte grasvegetatie, zonder kruiden (oftewel geen bloeiende bloemen).

Maak met zandgrond duingranslanden!

De doelstelling is om een kruidenrijke berm te creëren, dus kan dit proces niet op dezelfde manier worden uitgevoerd als bijvoorbeeld de graslandstroken bij de nieuwe rotonde Cantineweg/Scouting.

Hier is veel donkere aarde aangebracht en nu staat er massaal Engels raaigras, Ruw beemdgras etc. We weten bijna zeker dat hier ook is bemest. En dat, terwijl hier een mooie zandgrond aanwezig was, met op steenworp afstand de duinen. Het hadden dus gigantisch mooie duingraslanden kunnen worden. Kans gemist (again..).

***Geen Engels Raaigras!
(zie foto)***

Richtlijnen bodem: gebiedseigen grond

Ongestoorde bodems bieden de beste kansen voor de ontwikkeling van streekeigen levensgemeenschappen.

Helaas is dit in de bebouwde kom wel anders; vaak wordt grond aangevoerd van elders. Wat dus heel belangrijk is, is om gebiedseigen grond te gebruiken, zodat de gebiedseigen soorten zich er kunnen vestigen. Grond uit de directe omgeving van de gemeente dus. Misschien kan de gemeente aankloppen bij Staatsbosbeheer, die hebben vast wel wat zandgrond over..?

Aanbrengen gebiedseigen, kalkrijke zandgrond.

Voor insecten en kleine zoogdieren is het van belang dat er bloeiende planten in de vegetatie aanwezig zijn. Gebruik hiervoor dus nooit zwarte grond of teelaarde, maar humusarme, relatief voedselarme of matig voedselrijke grond. Aangezien we hier op de kalkrijke zandgrond zitten zou het geweldig zijn om op de brug een strook kalkrijk grasland aan te brengen, met andere woorden: het aanbrengen van gebiedseigen, kalkrijke zandgrond. Hierop kunnen bijvoorbeeld glanshaverhooilandvegetaties of duingraslandvegetaties ontstaan.

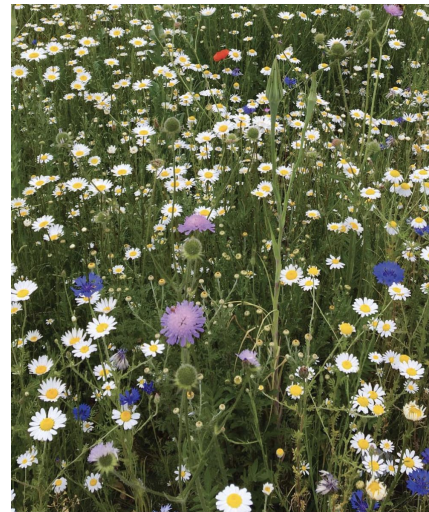
Op zandgronden is de ontwikkeling van de vegetatie wat trager

dan op veen- of kleigrond, maar dit is beter voor de soortenrijkdom (Boer & Schils, 2007). Veel soorten hebben meer kans om zich te vestigen wanneer de bodem meer open blijft. In dichte begroeiingen kunnen nieuwe soorten niet kiemen of opgroeien.

Richtlijnen inzaaien

Geen grassen gebruiken die dichte zoden vormen!

De voornaamste reden om in te zaaien is om snel resultaat te zien: een aantrekkelijk en bloemrijk grasland. Het is van belang dat wanneer er wordt ingezaaid, er gebiedseigen soorten worden aangevoerd. Daarnaast is het superbelangrijk dat er geen grassen als Engels raaigras, Veldbeemdgras en Rood zwenkgras worden mee gezaaid, omdat deze dichte zoden vormen waardoor kruiden zich niet kunnen vestigen.

Gebruik B-3 mengsel

Bij natuurtechnische aanleg van bermen wordt vaak gebruik gemaakt van het B-3 mengsel. Hierin zitten enkele zodevormende grassen als Rood zwenkgras, Fijn schapengras en Gewoon struisgras die nooit een te dichte zode vormen; wanneer er bij lage dosering wordt ingezaaid blijft de zode enigszins open, waardoor soorten zich wel kunnen vestigen. (de lage dosering is: **nooit meer dan 15 kg graszaad per hectare**). Om de begroeiing aantrekkelijker te maken (in de beginfase) kunnen enkele pioniersoorten als Wilde resede, Slangenkruid, klaprozen, Zeepkruid, Knikkende distel en Keizerskaars, vroegeling, zandhoornbloem worden toegevoegd aan het mengsel. Nog beter is om een menging te gebruiken met bijvoorbeeld Knoopkruid, Wilde marjolein, Wilde peen, Rode klaveren Grote ratelaar. De laatste soort is een parasiet op gras, dus die zorgt ervoor dat het gras in toom wordt gehouden en voorkomt overmatige grasgroei.

Handvat grasmengsel 1

**NGW3 Droogschraal grasmengsel - Droogschraal
grasmengsel mengen met bloemzaadmengsel G1, G4 of
M4.**

Deze grassoorten in mengsel (groen is gebiedseigen)

Arrhenatherum elatius – Glanshaver (inheems)
Deschampsia flexuosa - Bochtige smele
Festuca ovina - Schapengras
Festuca rubra - Rood zwenkgras
Koeleria macrantha - Smal fakkелgras (typische duinsoort)
Trisetum flavescens – Goudhaver (kalkrijke soort van
dijken)

Zeer bloemrijk mengsel voor schralere, niet te natte, bij
voorkeur kalkrijke grond

Agrimonia eupatoria - Gewone agrimonie
Agrimonia procera - Welriekende agrimonie
Anchusa officinalis - Gewone ossentong
Anthyllis vulneraria - Wondklaver
Barbarea vulgaris - Gewoon barbarakruid
Briza media - Bevertjes

Campanula persicifolia - Prachtklokje
Campanula rapunculoides - Akkerklokje
Campanula rapunculus - Rapunzelklokje
Campanula rotundifolia - Grasklokje
Campanula trachelium - Ruig klokje
Centaurea scabiosa - Grote centaurie
Cichorium intybus - Wilde cichorei
Crepis biennis - Groot streepzaad
Dianthus deltoides - Steenanjer
Galium verum - Geel walstro
Geranium pratense - Beemdooievaarsbek
Isatis tinctoria - Wede
Knautia arvensis - Beemdkroon
Leontodon hispidus - Ruige leeuwentand
Origanum vulgare - Wilde marjolein
Plantago media - Ruige weegbree
Reseda lutea - Wilde reseda
Reseda luteola - Wouw
Rhinanthus minor - Kleine ratelaar
Salvia pratensis - Veldsalie
Sanguisorba minor - Kleine pimpernel
Saxifraga granulata - Knolsteenbreek
Scabiosa columbaria - Duifkruid
Silene vulgaris - Blaassilene
Stachys officinalis - Betonie
Tragopogon porrifolius - Paarse morgenster
Tragopogon pratensis subsp. pratensis - Gele morgenster
Verbascum nigrum - Zwarte toorts

Handvat grasmengsel 2 > voorkeur

**NGW2 Middenschraal grasmengsel - Middenschraal
grasmengsel, combi met bijvoorbeeld type G1
Bloemenmengsel G1 voor alle (behalve zware en natte)
gronden**

Inhoud grassenmengsel (groen is gebiedseigen):

Agrostis capillaris - Gewoon struisgras
Alopecurus pratensis - Grote vossenstaart
Anthoxanthum odoratum - Gewoon reukgras
Briza media - Bevertjes
Cynosurus cristatus - Kamgras
Festuca ovina - Schapengras
Festuca rubra - Rood zwenkgras

Inhoud bloemenmengsel (allemaal gebiedseigen en
inheems!):

Achillea millefolium - Duizendblad
Barbarea vulgaris - Gewoon barbarakruid
Centaurea jacea - Knoopkruid
Crepis biennis - Groot streepzaad
Daucus carota - Peen

Echium vulgare - Slangenkruid
Erodium cicutarium - Gewone reigersbek
Galium mollugo - Glad walstro
Hieracium laevigatum - Stijf havikskruid
Hieracium umbellatum - Schermhavikskruid
Hypericum perforatum - Sint Janskruid
Hypochaeris radicata - Gewoon biggenkruid
Jasione montana - Zandblauwtje
Leontodon autumnalis - Vertakte leeuwentand
Leucanthemum vulgare - Gewone margriet
Luzula campestris - Gewone veldbies
Malva moschata - Muskuskaasjeskruid
Oenothera biennis - Middelste teunisbloem
Plantago lanceolata - Smalle weegbree
Prunella vulgaris - Gewone brunel
Ranunculus acris - Scherpe boterbloem
Rhinanthus minor - Kleine ratelaar
Silene dioica - Dagkoekoeksbloem
Tragopogon pratensis subsp. *pratensis* - Gele morgenster
Trifolium arvense - Hazenpootje

Richtlijnen beheer

Maaitijdstip en -frequentie: 1-2 x per jaar maaien

Bij voedselarme droge zandgrond: 1 maal per jaar maaien, tussen eind augustus en half oktober, beste is rond half september, er komt dan nog hergroei terug, wat goed is voor insecten.

Bij matig voedselrijke, vochthoudende gronden: 2 maal per jaar maaien, voor zomerbloei eerste maaibeurt half mei tot half juni, tweede maaibeurt begin september tot half oktober. Voor voorjaarsbloei: 2 maal per jaar maaien, eerste maaibeurt half juni tot half juli, tweede maaibeurt begin september tot half oktober

Methode: Altijd maaien en afvoeren

Altijd maaien en afvoeren, zodat de bodem verschaald wordt. Wanneer maaisel blijft liggen wordt de bodem voedselrijker, verdwijnen soorten zal er vaker gemaaid moeten worden. Dit voorkomen!

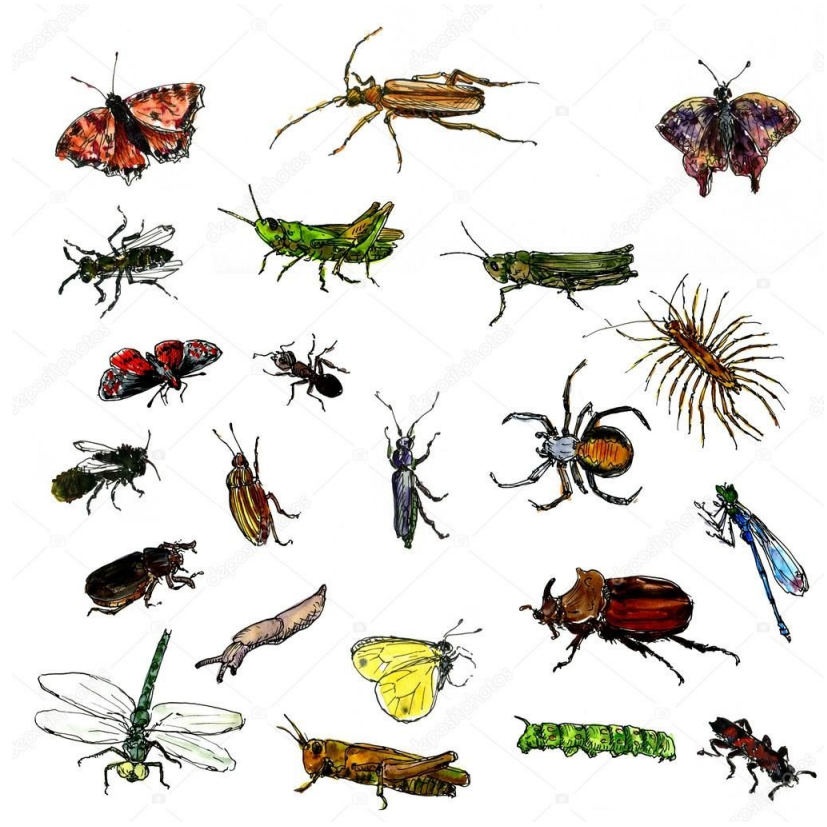
Altijd gefaseerd maaien, stukjes laten staan en die tijdens de andere maaibeurt weer meenemen, zodat er een mozaïekrijk grasland ontstaat.

Wat is belangrijk voor insecten

Habitaten insecten wordt bepaald door:

- Variatie aan plantensoorten
- Structuur van de begroeiing (variatie, ook in bodemprofiel en gradienten)
- Mogelijkheden voor verspreiding (dus in een ecologische verbindingszone zodat uitwisseling mogelijk is)
- Kwaliteit van bodemsoort en bodemprofiel (verkrijgen door en goede uitgangssituatie (kalkrijke zandbodem, inzaaien van grassen maar geen zodevormende soorten als Engels raaigras etc.) een juist maaibeheer

Idee: excursie in Rotterdam voor inspiratie

‘Ecosysteem van de stad is rijk, divers en kwetsbaar’

Nederland, en in het bijzonder de Randstad, is te beschouwen als een groot urbaan gebied, zeggen Piet Vollaard en Jacques Vink. ‘Onder architecten en stedenbouwers leeft nog het idee: natuur is iets voor buiten de stad. Maar als heel Nederland een stad is geworden, dan is de natuur integraal onderdeel geworden van de stad. Natuur is onderdeel van het stedelijk weefsel, maar wordt grotendeels door ontwerpers genegeerd.’

Jacques Vink en Piet Vollaard zijn twee Rotterdamse architecten, die samen met stadsecoloog Niels de Zwarte het boek Stadsnatuur maken/Making Urban Nature schreven. De auteurs zien de stad als een integraal onderdeel van de natuur en pleiten daarom voor natuurinclusief ontwerpen. ‘Doel van het boek is een brug te slaan tussen ecologie en ontwerp. We willen duidelijk maken waar natuurinclusief ontwerpen over gaat.’

Bron: <https://www.stadszaken.nl/ruimte/groen/1336/stadsnatuur-maken>

Vink en Vollaard tonen op de kaart van Rotterdam ook dat de ecologische systemen in de stad deels nog onbekend zijn. ‘De stadsecologie is nog een jonge discipline. Als je ergens wilt bouwen is het belangrijk om ook de ecologische context te onderzoeken. Dan kun je rekening houden met wat er lokaal aan de hand is. Architecten zijn gewend om de context te onderzoeken bij een nieuw project: de historie, de stedenbouwkunde, de bodemgesteldheid, maar vaak nog niet de ecologische structuur. Als ze dat wel doen, kunnen ze het ecosysteem van de stad helpen versterken.’

Welke dieren en planten gaat het om

De soorten die ervan gebruik maken zijn:

Sprinkhanen:

Knopsprietje (Habitat soort)

Sikkelsprinkhaan (voormalig rode lijst)

Blauwvleugelsprinkhaan (Rode Lijst)

Duinsabelsprinkhaan (Rode Lijst)

Bruine sprinkhaan

Ratelaar

Snortikker

Wekkertje

Krasser

Zanddoortje

Grote groene sabelsprinkhaan

Overige sabelsprinkhanen zoals

Struiksprinkhaan, boomsprinkhanen etc.

Amfibieën en reptielen:

Zandhagedis

Gewone pad

Groene kikker

Bruine kikker

Rugstreeppad

Kleine zoogdieren:

Veldmuis

Bosmuis

Huismuis

Egel

Hermelijn

Wezel

Bunzing

Boommarter is al gezien aan beide

kanten van de Rijn, dus wie weet

Ook grotere zoogdieren (Vos, Ree)

Verder heeft de zone dus aantrekkingskracht op vele insectensoorten als:

Dagvlinders:

Atalanta

Dagpauwoog

Witjes

Kleine vos

Maar ook zeldzamere duinsoorten als:

Kleine parelmoervlinder

Hooibeestje

Bruin zandoogje

Bijen (vele soorten)

En overige insectengroepen zoals loopkevers

Orlando

**BURGERINITIATIEF
KATWIJK SMART VILLAGE**

Contact

Contactpersonen:

Danielle Hoek > hoekdanielle@gmail.com

Suzan Verdoes > suzanverdoes@hotmail.com

www.katwijksmartvillage.nl

twitter.com/smartkatwijk